

7/5256

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : KDD.SÖ.1.01/2030
Konu : Sözlü ve Yazılı Soru Önergeleri

7 NİSAN 2005
.../04/2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 21.03.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-9932 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Bursa Milletvekili Mehmet KÜÇÜKAŞIK'a ait 6/1490 esas nolu sözlü soru önergesi ile Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ'e ait 7/5256, Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'a ait 7/5257, Diyarbakır Milletvekili Mesut DEĞER'e ait 7/5258, 7/5259 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sami GÜÇLÜ
Bakan

EKLER:

- 1 : Görüş 6/1490 (1 sayfa)
- 2 : Görüş 7/5256 (3 sayfa)
- 3 : Görüş 7/5257 (1 sayfa)
- 4 : Görüş 7/5258, 7/5259 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : **Turhan ÇÖMEZ**
Balıkesir Milletvekili
Önerge No : **7/5256**

SORU 1) Türkiye'de yıllık bal üretimi kaç bin tondur?

CEVAP 1) Türkiye'de yıllık bal üretimi ortalama 68 bin tondur.

SORU 2) 2002 yılında bal ihracatımız ne kadar olmuştur? İhraç edilen ballardan geri iade edilen var mıdır?

CEVAP 2) 2002 yılında 866 ton petek balı, 15,386 ton süzme bal ihraç edilmiş, bunlardan sırasıyla 8,3 ton petek bal ve 185 ton süzme bal ülkemize geri dönmüştür. Geri dönen ballar için bu oran petek balda %0,95, süzme bal için %1,20'e tekabül etmektedir. Bakanlığımız ilgili birimlerinin kontrolü altında geri dönen ballarda ticari glikoza rastlanmamıştır.

SORU 3) 2003 yılında bal ihracatımız ne kadar olmuştur? İhraç edilen ballardan sahte oldukları gerekçesiyle iade edilen olmuş mudur?

CEVAP 3) 2003 yılında 913 ton petek balı, 13,888 ton süzme bal ihraç edilmiş, bunlardan sırasıyla 23 ton petek bal ve 270 ton süzme bal ülkemize geri dönmüştür. Bu rakamlar geri dönen ballar için oran olarak petek balda %2,50, süzme bal için %1,94 tekabül etmektedir. Bakanlığımız ilgili birimlerinin kontrolü altında geri dönen ballarda ticari glikoza rastlanmamıştır.

SORU 4) Alman Balcılar Birliği 2005 yılında Türkiye'den bal ithal edilmeyeceğine dair bir ihtar vermiş midir?

CEVAP 4) 2005 yılında Alman Balcılar Birliğinden Bakanlığımıza "Türkiye'den bal ithal edilmeyeceğine" dair herhangi bir uyarı yazısı gelmemiştir. Ancak 2003 yılında ihraç edilen 2 parti ile 2005 yılında ise ihraç edilen 2 parti ile ilgili (RAS) bildirim alınmıştır.

SORU 5) İhraç edilen ballara ihracat teşviki ödenmekte midir? Ödeniyorsa miktarı nedir?

CEVAP 5) İhraç edilen ballara 65 \$/Ton ihracat teşviki ödenmektedir.

SORU 6) İhraç edildikten sonra eğer iade edildiyse bu ihracat teşviklerinin devlete geri ödemeleri yapılmakta mıdır?

CEVAP 6) İhraç edildikten sonra herhangi bir sebepten iade edilen ballar için ödenen ihracat teşvik primi 6183 sayılı Kanun gereğince Merkez Bankasınca geri tahsil edilmektedir.

SORU 7) Türkiye'de mısır şurubu, bal enzimi ve bal esansından elde edilen ve atölyelerde üretilen taklit bal satışı gerçekleştiği bilgisi doğru mudur? Bakanlığınıza bu konuda ihbar yapılmış mıdır? Yapıldıysa konu hakkında yaptığınız işlemler nelerdir?

CEVAP 7) Türkiye'de mısır şurubu, bal enzimi ve bal esansından bal üretiminin yapıldığına dair ihbar ve şikayetler zaman zaman Bakanlığımıza ulaşmaktadır. Bu durumda İl Müdürlükleri yazılı olarak bilgilendirilerek rutin denetimlere ilave olarak nokta denetimler yapılmaktadır.

SORU 8) Piyasada taklit bal satıldığı bilgileri doğru mudur? Söz konusu taklit balın 28 kg'lık tenekesinin 35 milyon liraya satıldığı, gerçek balın ise 28 kg'lık tenekesinin 60 milyon liraya satıldığı bilgisi doğru mudur?

CEVAP 8) Yapılan kontrol ve denetimler sonucu üretim ve satış yerlerinden alınan bal numunelerinin yaptırılan analizleri neticesinde bazen taklit ve tağşiş edilmiş ballara

rastlanılmaktadır. Bakanlığımızdan çalışma izni ve üretim izni almamış işyerleri ile analiz sonucu olumsuz çıkan işyerlerine 5179 sayılı Kanun çerçevesinde yasal işlem yapılmaktadır.

Piyasada gerçek çiçek balının tenekesi 120 milyon lira civarında, çam balının fiyatı ise 60-80 milyon lira arasındadır.

SORU 9) Bu bilgi eğer doğruysa bal üreticilerimizin karşılaştığı bu haksız rekabet ortamı için ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

CEVAP 9) Halk sağlığının korunması, gıda güvenliğinin sağlanması ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla 1999 yılında bal üretiminin yoğun olduğu 41 ilde ballarda kalıntı (MRL) miktarlarını tespitine yönelik Ulusal Rezidü İzleme Programı çalışması başlatılmış ve bu konudaki çalışmalarımız sonucunda Ülkemiz, Avrupa Birliği Ülkelerine bal ihracatında üçüncü dünya ülkeleri listesine girmiş bulunmaktadır. Çalışmalar halen devam etmektedir.

Ayrıca, Avrupa Birliği 2001/110 EC sayılı Bal Yönetmeliği dikkate alınarak Avrupa Birliği uyum çerçevesinde Bal Tebliği hazırlanarak 22.12.2000 tarih ve 24208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ kapsamında 2002 Yılında "Bal Eylem Planı Uygulama Talimatı" hazırlanmıştır. Bu talimat ile:

A-Bal, bal mumu ve temel petek üreticilerine yönelik olarak:

a) Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde arı hastalık ve zararlıları, bal, bal mumu ve temel petek ile ilgili konularda İl ve İlçe Müdürlüklerinde çalışan ilgili personelin eğitilmesi ve bu eğitilen personel tarafından üreticilerin ve işletmelerde çalışanların eğitiminin sağlanması,

b) Bal mumu ve petek üretim tesislerinde çalışanların eğitiminin İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından sağlanması, bal mumu ve temel petek üretim yerlerinin Kontrol Şube Müdürlüğü tarafından kayıt altına alınması,

c) Arı hastalık ve zararlıları konusundaki her türlü mücadele, eğitim, ilaç kullanımı ve kayıtların tutulmasının sağlanmasının İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğü ve İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülmesi, İl Müdürlüklerince basımı yapılan defterlerin arıcılara dağıtılmasının sağlanması,

B-Bal üretim işletmelerine yönelik tedbirler olarak:

a) Bal üretimi yapan ve kayıt altına alınan üreticilere ruhsat numarası verilmesi ve bal üreticisi ruhsatının düzenlenmesi,

b) Ülkemiz arılarında görülen hastalıkların oluşumunu ve yayılmasını önleyecek tedbirlerin alınması, balda uygulanan rezidü izleme planı çerçevesinde alınan sonuçlar doğrultusunda gerekli kontrollerin etkin bir şekilde yapılması ve yurt dışından ülkemize kaçak yolla giren balların kontrol altına alınabilmesi için bal üreten, toplayan, ambalajlayan depolayan, ithal ve ihraç eden kişi ve kuruluşların kayıt altına alınması,

c) Bal toplama merkezlerinde, üreticiye yönelik izlemelerin yapılabilmesi için balın orijinini gösteren bilgilerin kayıt altına alınması,

d) Bal üretim, dolum ve/veya paketleme tesislerinin teknik ve hijyen yönden şartlarının İl Müdürlüğü ve/veya İlçe Müdürlüklerince izlenmesi,

e) Bakanlığımızdan ruhsatlı arı ilaçlarının adları ve kullanım şekillerinin, İl Müdürlüklerince üreticilere duyurulması,

f) Bal toplayıp paketleyenler ile yurt içinde satışa sunanların, ithal ve ihraç edenlerin ruhsat numarası almamış ve etiketi bulunmayan balları almamaları,

g) Bal üretim işletmelerinin; ürettikleri ürünün kontrolü sırasında herhangi bir olumsuzlukla karşılaştığında, geriye dönük olarak bal üretim çiftliğini bulmaya ve ürüne yönelik (orijini bulma) izleme planlarına sahip olmaları,

h) Bal işleme ve paketleme tesisleri için toplanan bu bilgilerin ayrı bir dosya içerisinde muhafazası sağlanarak geriye dönük takipte bu bilgilerden yararlanılması,

1) Ürünlerden "Numune Alma Talimatına" göre numune alınarak analiz yaptırılması,

j) AB ülkelerine ihracat yapan bal işletmelerinin HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Risk Analizi) planına uygun olarak üretim yapmalarının sağlanması,

k) Bal ihracatında alıcı ülkenin talebi doğrultusunda istenilen analizler yapıldıktan sonra İl Müdürlüğünce "Uluslararası Orijin ve Veteriner Sağlık Sertifikası" düzenlenmesi,

l) Bal işleme ve paketlenme tesisleri Bakanlığımızdan Gıda Sicili ve Üretim İzni almaları,

m) Bal üretim izni aşamasında tesislerden naftalinden ari olduğuna dair belge istenmesi,

C-Bal mumu ve temel petek üretim tesislerine yönelik olarak:

a) Temel Petek üretim işletmelerinin, gıda üretim tesisleri kapsamında değerlendirilmesi, petek üretimi yapan üreticilerin tespit edilerek ve bu üreticilere kontrol numarası ile birlikte Temel Petek Üretici Ruhsatı düzenlenmesi, Petek üreticilerine kontrol numaraları verilmeden önce üreticiler İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından kayıt altına alınması, Gıda Sicili ve Üretim İzni almamış olanlar hakkında yasal işlemler uygulanması,

b) Temel petek yapımında kullanılan bal mumu 120 °C de 15 dakika süreyle sterilize edilerek, arı hastalık ve zararlılardan korunmasının sağlanması,

c) Üreticilerin mevzuata aykırı olan bal mumlarını petek yapımında kullanmamaları, kullandıkları bal mumu ve peteklerin temin ettikleri yerlerin faturasını bulundurmaları, ayrıca, ithal bal mumlarında laboratuvar analiz raporu istemeleri,

d) Naftalinsiz petek ve balmumu ithalatına devam edilmesi, ithalatta naftalinden ari belgesi istenmesi,

e) Konu ile ilgili eğitici broşürler hazırlanarak üreticilere dağıtımı sağlanması hedeflenmiş olup, söz konusu konularla ilgili çalışmalar halen devam etmektedir.

Ballarda taklit ve tağşiş'in önlenmesine yönelik olarak 2004 yılında bal numunelerinde C-13 izotop oran testi uygulanmasına başlanmıştır 2005 yılında bal üretim zincirinin ilk halkası olan bal mumu ve temel petek üreticileri ile İl Müdürlükleri ve İl Kontrol Laboratuvarlarına yönelik eğitim toplantısı yapılmıştır. Bu kapsamda bal üreticilerine yönelik eğitim toplantılarına önümüzdeki günlerde devam edilecektir. Ayrıca, bal konusunda uzman kişilerin istihdamı sağlanmıştır.

SORU 10) Bugüne kadar marketlerde satılan ballardan numune alarak tetkik yaptırınız mı? Sonuçları nelerdir?

CEVAP 10) Bakanlığımızca yapılan kontrol ve denetimlerde sadece üretim yerlerinden değil, satış ve toplu tüketim yerlerinden de bal numuneleri alınmaktadır. 2005 Yılında yapılan yoğun kontrol ve denetimler sonucunda 332 adet bal numunesi Ankara İl Kontrol laboratuvarına ulaşmış olup, analize alınan 263 numunedan 88 adet numunenin ilk analizleri olumsuz çıkmıştır. 175 adedinin ise analiz sonuçları olumlu netice vermiştir. Söz konusu işyerlerine itiraz hakları kullandırılarak şahit numuneleri referans laboratuvara gönderilmiştir.

SORU 11) Türkiye yılda gerçek anlamda 70 bin ton bal üreten önemli bir ülkedir. Dünyadaki bitki çeşitlerinin 4 bini sadece Türkiye'de bulunmaktadır. Bitki çeşitliliği ve arazi zenginliği açısından bu kadar verimli coğrafyaya sahip ülkemizde bal üreticilerine dair bundan sonraki politikalarınız neler olacaktır?

CEVAP 11) Üreticiyi korumak için arıcılık ve bal üretiminde politikamız, ihracata yönelik olup ülkemizin zengin florasının değerlendirilmesi ve ekonomiye kazandırılması yönündedir. Diğer yandan toplam üretimimizin yaklaşık % 20'si ihracata konu olmaktadır.

Ülke genelinde mevcut yaklaşık 4 milyon koloninin verimlerinin artırılması ve kapasitelerinin geliştirilmesi, ancak bu yapılırken de desteklemelerin suistimale müsait olduğunun dikkate alınması gerekmektedir. Kovan başına yapılacak desteklemelerde Birliklerin devreye sokularak sorumluluk verilmesinde ve sezon başı kapasitenin dikkate alınmasında yarar görülmektedir.